ECLI:NL:HR:2024:1728

Instantie	Hoge Raad
Datum uitspraak	26-11-2024
Datum publicatie	26-11-2024
Zaaknummer	23/00610
Formele relaties	Conclusie: ECLI:NL:PHR:2024:665 In cassatie op : ECLI:NL:GHSHE:2023:555 Terugverwijzing naar: ECLI:NL:GHSHE:2025:2550
Rechtsgebieden	Strafrecht
Bijzondere kenmerken	Cassatie
Inhoudsindicatie	Economische zaak. Opzettelijke overtreding van voorschriften, gesteld bij art. 30t.1 en art. 30b.1 Wet op de kansspelen, meermalen gepleegd, door zonder vergunning in zijn reisbureau gelegenheid te geven om te gokken op voetbalwedstrijden. Is gelet op bestemming van de in reisbureau aangetroffen apparaten sprake van kansspelautomaten (zijnde speelautomaten) a.b.i. art. 30 Wok? O.g.v. wetsgeschiedenis van art. 30 Wok (vgl. HR:2021:157) moet worden aangenomen dat vereiste voor zijn van kansspelautomaat met zich brengt dat spel zelf moet bestaan uit mechanisch, elektrisch of elektronisch proces, dat door speler in werking wordt gesteld. Hof heeft vastgesteld dat in reisbureau aanwezige computers uitsluitend werden gebruikt om, via daarop geïnstalleerde software, weddenschappen op (voetbal)wedstrijden af te sluiten en dat vervolgens aan de hand van daadwerkelijke sportuitslagen werd bepaald of tot uitkering van geldbedrag moest worden overgegaan. Hof heeft geoordeeld dat computers kunnen worden aangemerkt als kansspelautomaten, zijnde speelautomaten. Dat oordeel getuigt (mede in het licht van wetsgeschiedenis van art. 30 Wok) van onjuiste rechtsopvatting. Uit s hofs vaststellingen volgt niet dat sprake was van toestel ingericht voor beoefening van spel dat bestaat uit een door speler in werking gesteld mechanisch, elektrisch of elektronisch proces a.b.i. art. 30 Wok. Bij sportweddenschap (vgl. art. 15.2 Wok) is spel immers sportwedstrijd waarop weddenschap wordt afgesloten en niet een door speler in werking gesteld proces als in die bepaling bedoeld. Dat computer (mede) is bestemd voor afsluiten van sportweddenschappen brengt dan ook niet mee dat deze is aan te merken als speelautomaat en dus ook niet als kansspelautomaat in de zin van art. 30 Wok. Volgt vernietiging en terugwijzing.
Vindplaatsen	Rechtspraak.nl SR-Updates.nl 2024-0300 NJB 2024/2600 RvdW 2025/15 NJ 2025/12

Uitspraak

HOGE RAAD DER NEDERLANDEN

STRAFKAMER

Nummer 23/00610 E

Datum 26 november 2024

ARREST

op het beroep in cassatie tegen een arrest van het gerechtshof 's-Hertogenbosch, economische kamer, van 15 februari 2023, nummer 20-002052-19, in de strafzaak

tegen

[verdachte] ,

geboren in [geboorteplaats] op [geboortedatum] 1972,

hierna: de verdachte.

1 Procesverloop in cassatie

Het beroep is ingesteld door de verdachte. Namens deze heeft S.F.W. van t Hullenaar, advocaat in Arnhem, bij schriftuur een cassatiemiddel voorgesteld.

De advocaat-generaal A.E. Harteveld heeft geconcludeerd tot vernietiging van de bestreden uitspraak en terugwijzing van de zaak naar het gerechtshof s-Hertogenbosch teneinde op het bestaande hoger beroep opnieuw te worden berecht en afgedaan.

2 Beoordeling van het cassatiemiddel

2.1 Het cassatiemiddel klaagt over het oordeel van het hof dat, gelet op de bestemming van de in het reisbureau van de verdachte aangetroffen apparaten, sprake is van kansspelautomaten (zijnde speelautomaten).

2.2.1 Overeenkomstig de tenlastelegging is ten laste van de verdachte bewezenverklaard dat:

"1.
hij in of omstreeks de periode van medio april 2017 tot en met 18 november 2017 te Oss opzettelijk speelautomaten, die niet overeenstemmen met het door de raad van bestuur, bedoeld in artikel 33a van de Wet op de kansspelen, toegelaten model daarvan en die niet ten bewijze daarvan zijn voorzien van het ingevolge artikel 30r van de Wet op de kansspelen, eerste lid, met betrekking tot die toelating vastgestelde merkteken
- heeft geëxploiteerd en
- aanwezig heeft gehad op plaatsen of in inrichtingen als bedoeld in artikel 30b, eerste lid, van de Wet op de kansspelen;

2.
hij in of omstreeks de periode van medio april 2017 tot en met 18 november 2017 te Oss opzettelijk op een voor het publiek toegankelijke plaats, te weten een reisbureau, gelegen aan de [a-straat 1] en/of [b-straat] , zonder (geldige) vergunning van de burgemeester, kansspelautomaten, te weten 3 speelautomaten voorzien van (een computer en) software waarmee sportweddenschappen afgesloten kunnen worden, aanwezig heeft gehad."

2.2.2 Deze bewezenverklaring steunt op onder meer het volgende bewijsmiddel:

"6. Een geschrift als bedoeld in artikel 344, eerste lid, aanhef en onder 5 Wetboek van Strafvordering, te weten een fotokopie van het onderzoeksverslag van de Kansspelautoriteit, opgemaakt d.d. 9 januari 2018 door [verbalisant] , handhaver bij de Kansspelautoriteit (p. 42-45 van het politiedossier), voor zover inhoudende -zakelijk weergegeven-:

Ik ben op grond van het Besluit aanwijzing toezichthouders Kansspelautoriteit 2016 ingevolge artikel 34, lid 1 van de Wet op de kansspelen (Wok) aangewezen als zijnde belast met het toezicht op de naleving van het bij of krachtens die wet bepaalde, met uitzondering van titel VA, paragraaf 2.

Op 7 december 2017 omstreeks 08:15 uur, heb ik op het politiebureau van de politie Oss, ondersteuning verleend aan de politie Oss. Deze ondersteuning is verzocht omdat zij het vermoeden hadden dat de door hen op 28 november 2017 bij [A] , gevestigd [a-straat 1] te [plaats] , in beslag genomen goederen gerelateerd konden worden aan overtredingen van de Wok.

Bij navraag in het bedrijfsprocessensysteem van de Kansspelautoriteit is gebleken dat door de Raad van Bestuur van de Kansspelautoriteit aan bovengenoemde onderneming of zijn eigenaren geen vergunning is verstrekt voor het aanbieden van kansspelen. Ambtshalve herkende ik de goederen die door de politie inbeslaggenomen waren als speelautomaten. Dit was omdat deze bestonden uit een houten behuizing waarin een computerscherm, een toetsenbord, een muis, een eenheid voor invoer van munten en een scanner bevestigd waren. Het waren in totaal vijf speelautomaten die door de politie PC1, PC2, PC3, PC4 en PC5 zijn genoemd. Ik zag dat de achterzijde van de vijf speelautomaten open stonden en dat deze speelautomaten waren voorzien van een computer. Ik zag dat de vijf speelautomaten niet waren voorzien van een merkteken als bedoeld in artikel 30r, eerste lid van de Wok. Ik heb de in beslag genomen speelautomaten nader onderzocht op aanwezigheid van software voor het aanbieden van het afsluiten van weddenschappen op sportwedstrijden. Nadat ik speelautomaten aan het elektriciteitsnetwerk had aangesloten, zag en hoorde ik dat de in de speelautomaten aanwezige

computers in werking traden. Ik zag dat PC1 en PC2 op identieke wijze opstartten. Ik zag namelijk op de beeldschermen dat het besturingssysteem Windows startte. Vervolgens zag ik dat op PC1 en PC 2 het bestand Terminalstart.bat startte. Ik zag namelijk meerdere regels met de tekst "Prufe internetverbindung" op het beeldscherm verschijnen. Ambtshalve is mij bekend dat Terminalstart.bat een bestand van het softwareprogramma CBC-X is. Met het softwareprogramma CBC-X is het mogelijk om weddenschappen op sportwedstrijden af te sluiten. Tevens is mij ambtshalve bekend dat bij de installatie van het softwareprogramma CBC-X een bestandsmap met de naam CBC op de C-partitie van de harde schijf wordt aangemaakt met daarin gegevens over afgesloten weddenschappen. Hierop heb ik door middel van de toets combinatie "ctrl-alt-del" het programma taakbeheer geopend. In dit programma heb ik het programma explorer.exe geopend waarmee ik de inhoud van de C-partitie van de harde schijf nader kon onderzoeken. Ik zag dat op de C-partitie van de harde schijf van PC1 en PC2 een map met de titel CBC was aangemaakt. Om deze mappen veilig te stellen heb ik een externe harde schijf via de USB-poort gekoppeld aan PC1 en PC 2. Op de aan de PC1 en PC2 gekoppelde harde schijf heb ik vervolgens programmatuur gestart, waarmee configuratie- en programmatuurbestanden van de computers zijn veiliggesteld en weggeschreven naar de aangesloten externe harde schijf om deze op een later tijdstip nader te kunnen onderzoeken. Op 8 december 2017 onderzocht ik op het kantoor van de Kansspelautoriteit te Den Haag, de gekopieerde bestanden van de computers PC1 en PC2 met als doel om te onderzoeken of er informatie was opgenomen met betrekking tot afgesloten sportweddenschappen.

Ik constateerde op basis van de logbestanden van PC1 dat:

- er 944 weddenschappen op sportwedstrijden zijn afgesloten in de periode van 29 september 2017 om 14:23 uur tot en met 18 november 2017 om 20:18 uur met een totaal bedrag van 14.333,00;

- het identificatienummer van de geïnstalleerde software " [01] " is. Dit wordt ook wel het TID nummer genoemd.

Ik constateerde op basis van de logbestanden van PC2 dat:
- er 1.409 weddenschappen op sportwedstrijden zijn afgesloten in de periode van 29 september 2017 te 18:32 uur tot en met 18 november 2017 te 20:29 uur met een totaal bedrag van 19.000,00;

- het identificatienummer van de geïnstalleerde software " [02] " is.

Ik zag dat PC3 in het besturingssysteem Windows startte. Vervolgens zag ik dat het programma Terminalstart.bat startte. Ik zag dat dit programma bleef vragen om een internetverbinding. Ik zag namelijk meerdere regels met de tekst "Prufe internetverbindung" op het beeldscherm verschijnen. Hierop heb ik door middel van de toets combinatie "ctrl-alt-del" het programma taakbeheer geopend. In dit programma heb ik het programma explorer.exe geopend waarmee ik de inhoud van de harde schijf van PC3 nader kon onderzoeken. Op de C-partitie van de harde schijf heb ik de mappen "Topbet" en "Topbet old" aangetroffen. In deze beide mappen zag ik een map genaamd "config" en in deze map stond een identiek tekstbestand genaamd "del42.txt". Nadat ik dit bestand had geopend zag ik dat onder andere de regel "brandname=maxibet" werd weergegeven.

Ambtshalve is mij bekend dat "maxibet" een programma is waarmee weddenschappen op sportwedstrijden kunnen worden afgesloten. Hierop heb ik een externe harde schijf middels de USB-poort gekoppeld aan PC3. Op deze harde schijf heb ik vervolgens programmatuur gestart waarmee ik de mappen "Topbet" en "Topbet old" heb veiliggesteld en weggeschreven naar de aangesloten externe harde schijf om deze op een later tijdstip nader te kunnen onderzoeken. In de gekopieerde bestanden van de map "Topbet" heb ik meerdere logbestanden aangetroffen. In deze logbestanden heb ik gegevens gevonden over het succesvol inloggen van "user del42" op 28 november 2017 om 14:18 uur. Ambtshalve is mij bekend dat als bewijs van afgesloten

weddenschappen zogenaamde wedtickets worden uitgeprint. Uit de gegevens van de logbestanden is gebleken dat er 15 tickets zijn uitgeprint op 28 november 2017 tussen 14:23 en 20:15 uur. Hieruit kan worden opgemaakt dat er in de genoemde periode 15 sportweddenschappen zijn afgesloten.

Op de speelautomaten zijn geen merkenteken, als bedoeld in artikel 30r eerste lid van de Wok, aangebracht. Tevens waren deze speelautomaten niet voorzien van een firmanaam en exploitatienummer, zoals verplicht gesteld in artikel 6 van de vergunningsvoorschriften van de vergunning tot het exploiteren van speelautomaten als bedoeld in artikel 30h van de Wok. Dit is een overtreding van artikel 30t, lid 1 van de Wok.

De aanwijzing der winnaars van weddenschappen op sportwedstrijden geschiedt door enige kansbepaling waarop de deelnemers in het algemeen geen overwegende invloed kunnen uitoefenen."

2.2.3 Het hof heeft over de bewezenverklaring verder overwogen:

"Door de verdediging is gewezen op een arrest van de Hoge Raad van 2 februari 2021 en het onderliggende arrest van het hof Den Haag van 18 oktober 2019. In laatstgenoemd arrest overwoog het Haagse hof dat, zoals ook door de verdediging is gesteld, voor de beoordeling of sprake is van een kansspelautomaat de bestemming die aan het apparaat wordt gegeven, doorslaggevend is. De Hoge Raad heeft daarvan gezegd dat hier niet blijkt van een onjuiste rechtsopvatting.

Het hof volgt in de onderhavige zaak die redenering, maar is anders dan de verdediging van oordeel dat de feitelijke omstandigheden in deze zaak en de zaak die aan het oordeel van het hof Den Haag was onderworpen, verschillen en daardoor tot een ander oordeel leiden. Immers, in de strafzaak van het hof Den Haag bleek uit zowel de inschrijving van de Kamer van Koophandel van het bedrijf van de verdachte en diens eigen verklaring, dat de bedrijfsvoering erop was gericht om de aldaar aanwezige computers ter beschikking te stellen aan het publiek om daarop te internetten, zoals Skypen en Facebooken. Gelet op deze bestemming was het Haagse hof van oordeel dat in die situatie niet kon worden gesproken van kansspelautomaten. De apparaten in de onderhavige strafzaak zijn aangetroffen in [A] ; het reisbureau van de verdachte. Uit het uittreksel van de Kamer van Koophandel volgt dat de bedrijfsvoering van het reisbureau was gericht op reisbemiddeling en advies en niet op het ter beschikking stellen van computers om daarop te internetten, zoals in de Haagse zaak het geval was. Voorts overweegt het hof dat uit het dossier volgt dat de bij de verdachte aangetroffen apparaten een houten behuizing hadden, waarin een computerscherm, een toetsenbord, een muis, een scanner en een eenheid voor de invoer van munten waren bevestigd. Deze apparaten waren, ook naar hun uiterlijke verschijningsvorm, uitsluitend bedoeld om, via de geïnstalleerde software, op (voetbal)wedstrijden te gokken.
De verdachte heeft ter terechtzitting in hoger beroep d.d. 1 februari 2023 verklaard dat de apparaten waren bedoeld om "in te leggen op voetbalwedstrijden", dat er "enkel werd gewed op voetbalwedstrijden" en dat hij daarmee geld verdiende.

Gelet op het hiervoor overwogene is het hof van oordeel dat, gelet op de bestemming van de in het reisbureau van de verdachte aangetroffen apparaten, sprake is van kansspelautomaten.

De omstandigheid dat de uitslag van de voetbalwedstrijd waarop via de kansspelautomaat wordt gewed, wordt beïnvloed door de in die wedstrijd opgestelde voetballers en niet door de speler (degene die de weddenschap afsluit), doet hieraan niet af. In het licht van de strekking van de Wet op de kansspelen stelt het hof vast dat het hier immers gaat om apparaten waarop, na aansluiting op het elektriciteitsnetwerk, enkel kansspelen kunnen worden gespeeld, waarbij geld wordt ingezet. Vervolgens start een proces waarbij wedstrijduitslagen door de gokker/speler worden voorspeld en ingevoerd in de apparaten (middels de software), die vervolgens aan de

hand van de daadwerkelijke sportuitslagen bepalen of na afloop van de wedstrijd tot uitkering van een geldbedrag wordt overgegaan. De gokker/speler kan hierbij de uitkomst van zijn gok evenmin beïnvloeden als wanneer het apparaat louter mechanisch de resultaten bepaalt."

2.3 De tenlastelegging onder 1 is toegesneden op artikel 30t lid 1 van de Wet op de kansspelen (hierna: Wok). Daarom moet worden aangenomen dat het in de tenlastelegging en bewezenverklaring voorkomende begrip speelautomaten is gebruikt in de betekenis die dat begrip heeft in die bepaling. De tenlastelegging onder 2 is toegesneden op artikel 30b lid 1 Wok. Daarom moet worden aangenomen dat het in de tenlastelegging en bewezenverklaring voorkomende begrip kansspelautomaten is gebruikt in de betekenis die dat begrip heeft in die bepaling.

2.4.1 De volgende bepalingen zijn van belang:

- artikel 30, aanhef en onder a tot en met c, Wok:

"In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

a. speelautomaat: een toestel, ingericht voor de beoefening van een spel, dat bestaat uit een door de speler in werking gesteld mechanisch, elektrisch of elektronisch proces, waarbij het resultaat kan leiden tot de middellijke of onmiddellijke uitkering van prijzen of premies, daaronder begrepen het recht om gratis verder te spelen;

b. behendigheidsautomaat: een speelautomaat waarvan het spelresultaat uitsluitend kan leiden tot een verlengde speelduur of het recht op gratis spellen en het proces, ook nadat het in werking is gesteld, door de speler kan worden beïnvloed en het geheel of vrijwel geheel van zijn inzicht en behendigheid bij het gebruik van de daartoe geboden middelen afhangt of en in welke mate de spelduur verlengd of het recht op gratis spelen verkregen wordt;

c. kansspelautomaat: een speelautomaat, die geen behendigheidsautomaat is."

- artikel 30b lid 1, aanhef en onder b, Wok:

"1. Het is verboden, behoudens het in deze Titel bepaalde, zonder vergunning van de burgemeester een of meer kansspelautomaten aanwezig te hebben

b. op voor het publiek toegankelijke plaatsen."

- artikel 30t lid 1, aanhef en onder b en c, Wok:

"1. Het is verboden een of meer speelautomaten, die niet overeenstemmen met het door de raad van bestuur, bedoeld in artikel 33a, toegelaten model daarvan en die niet ten bewijze daarvan zijn voorzien van het ingevolge artikel 30r, eerste lid, met betrekking tot die toelating vastgestelde merkteken:

b. te exploiteren;

c. aanwezig te hebben op plaatsen of in inrichtingen als bedoeld in artikel 30b, eerste lid."

2.4.2 Uit artikel 30 Wok volgt dat een kansspelautomaat een speelautomaat betreft, die geen behendigheidsautomaat is. Onder speelautomaat wordt verstaan een toestel, ingericht voor de beoefening van een spel, dat bestaat uit een door de speler in werking gesteld mechanisch, elektrisch of elektronisch proces, waarbij het resultaat kan leiden tot de middellijke of onmiddellijke uitkering van prijzen of premies, daaronder begrepen het recht om gratis verder te spelen. Op grond van de geschiedenis van de totstandkoming van artikel 30 Wok, zoals weergegeven in het arrest van de Hoge Raad van 2 februari 2021, ECLI:NL:HR:2021:157, moet worden aangenomen dat dit vereiste met zich brengt dat het spel zelf moet bestaan uit een mechanisch, elektrisch of elektronisch proces, dat door de speler in werking wordt gesteld.

2.5 Het hof heeft vastgesteld dat de in het reisbureau van de verdachte aanwezige computers uitsluitend werden gebruikt om, via de daarop geïnstalleerde software, weddenschappen op (voetbal)wedstrijden af te sluiten en dat vervolgens aan de hand van de daadwerkelijke sportuitslagen werd bepaald of tot uitkering van een geldbedrag moest worden overgegaan. Het hof heeft geoordeeld dat deze computers kunnen worden aangemerkt als kansspelautomaten, zijnde speelautomaten. Dat oordeel getuigt mede in het licht van de genoemde wetsgeschiedenis van een onjuiste rechtsopvatting. Uit de vaststellingen van het hof volgt niet dat sprake was van een toestel dat is ingericht voor de beoefening van een spel dat bestaat uit een door de speler in werking gesteld mechanisch, elektrisch of elektronisch proces in

de zin van artikel 30 Wok. Bij een sportweddenschap (vgl. artikel 15 lid 2 Wok) is het spel immers de sportwedstrijd waarop de weddenschap wordt afgesloten en niet een door de speler in werking gesteld proces als in die bepaling bedoeld. Dat een computer (mede) is bestemd voor het afsluiten van sportweddenschappen brengt dan ook niet mee dat deze is aan te merken als een speelautomaat en dus ook niet als een kansspelautomaat in de zin van artikel 30 Wok.

2.6 Het cassatiemiddel slaagt.

3 Beslissing

De Hoge Raad:

- vernietigt de uitspraak van het hof;

- wijst de zaak terug naar het gerechtshof s-Hertogenbosch, opdat de zaak opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Dit arrest is gewezen door de vice-president V. van den Brink als voorzitter, en de raadsheren Y. Buruma en R. Kuiper, in bijzijn van de waarnemend griffier H.J.S. Kea, en uitgesproken ter openbare terechtzitting van 26 november 2024.